

در آستانه نوزدهمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران

(در جهت تحقق وحدت، قانونمداری و جامعه مدنی)

بیست و دوم بهمن سالروز پیروز انقلاب اسلامی ایران، روز به ثمر رسیدن نهال وحدت و یکپارچگی ملی، روز پیروزی حق بر باطل، روز برچیده شدن بساط ظلم و استبداد دوهزاروپانصد ساله شاهنشاهی و عقب‌نشینی استعمار کهنه و نو، برای دستیابی به مفهوم عمیق شعار پرمعنا و کوبنده ملی - اسلامی ما یعنی «استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی» است.

پیروزی بیست‌ودوم بهمن و واژگونی نظام شاهنشاهی سرآغاز حرکتی نو، امیدهای تازه و آرمانهای جدیدی در راه تحقق آرزوهای دیرین تاریخی ملت ماست و این روز خجسته روز اوج یکپارچگی، همدلی، صفا، صمیمیت، الفت، معنویت و همنوایی آحاد مردم ما و روز تجدید حیات ملی و اسلامی در تاریخ معاصر ایران است.

نهضت آزادی ایران، همراه و همگام با همه اقشار ملت - که سالها برای به ثمر نشستن چنین انقلابی تلاش و مبارزه کرده‌اند - این روز بزرگ ملی را گرامی می‌دارد و به عنوان قطره‌ای از اقیانوس بیکران ملت، مفتخر و سرافراز است که چه پیش از انقلاب و چه پس از پیروزی آن و برچیده شدن نظام شاهنشاهی، همواره از جان و دل در راه تحقق آرمانها و اهداف بلند انقلاب و استعلائی آن - بخصوص در راستای تحقق واقعی آزادیها، جمهوریت نظام و حفظ استقلال و یکپارچگی ملی - از هیچ تلاشی فروگذاری نکرده است.

سالروز پیروزی انقلاب فرصتی است برای یادآوری حماسه‌آفرینی‌ها، قهرمانی‌ها و فداکاریهای اقشار مختلف و آحاد مردم ایران و در عین حال، موقعیت مناسبی است برای درون‌نگری، ارزیابی روند انقلاب، سنجش عملکرد مردم و مسئولان و میزان دستیابی به هدفهای والا و یافتن کاستی‌ها و کجرویهای که در این راستا بروز و ظهور یافته است. از جمله عوامل انکارناپذیر در به ثمر رسیدن انقلاب ما وحدت ملی و هماهنگی اقشار، طبقات و گروههای مختلف اجتماعی - اعم از دانشگاهی، روحانی، کارگر، کشاورز، بازاری و... بود که توانست دشمن مشترک را به زانو درآورد و ستایش و شگفتی جهانیان را برانگیزد. رمز پیروزی انقلاب وحدت کلمه، خلوص نیت و فداکاری و از جان گذشتگی مردم در دورانی بود که خطر دشمن همگان را تهدید می‌کرد. رمز پیروزی انقلاب مردمی بودن و فراگیری آن و یکپارچه شدن ملت در راه احقاق حقوق پایمال شده خود بود.

طی نوزده سالی که از پیروزی نخستین انقلاب ما می‌گذرد، ملت ایران برای تحقق آرمانهای آزادی و عدالت و بهره‌مند شدن از استقلال مالی و نظام جمهوری مسیر پرپیچ و خم و راه پرسنگلاخی را طی

کرده و با رنج‌های طاقت‌فرسا و مشکلات فراوانی روبرو بوده که خوشبختانه با صبر و استقامت و شجاعت، بسیاری از آنها را پشت سر گذاشته است.

در مراحل مختلف حرکت در راستای نیل به استقلال و آزادی، ملت ما از یک سو با توطئه دشمنان در کمین نشسته خارجی و از سوی دیگر با پراکندگی، دلسردی و به انزوا کشیده شدن نیروهای متعهد، دلسوز، پرتوان و با کفایت روبرو شد. از یک سو تفرقه، تضاد و تقابل جای وحدت کلمه آغاز انقلاب را گرفت و از سوی دیگر، خودخواهی‌ها، تعصبات گروهی، خودمحوری، انحصارجویی و تمام‌خواهی بر جامعه انقلابی و اسلامی ما چیره گردید و فضای جامعه را زهرآگین کرد.

ولی خوشبختانه با تجلی حرکت یکپارچه، انقلابی و سراسری مردم در دوم خردادماه ۷۶ و وفای چشمگیر آنان بر سر شعارها و برنامه‌های مترقیانه رئیس جمهور منتخب، مردم با حضور فعالانه و موثر خود در صحنه و قبول مسئولیت، کژراهه‌هایی را که انقلاب را از مسیر خود منحرف می‌ساخت، مسدود کردند و بار دیگر اراده ملی را در مسیر واقعی انقلاب یعنی آزادی، استقلال و جمهوریت نظام به صورت قاطع و روشن به جهانیان نشان دادند. به این ترتیب، با دست رد زدن ملت به سینه تعصبات جاهلانه، ضدقانون و مغایر با آزادی و مشارکت مردم - که مهلک‌ترین شیوه منحرف کردن و به انزوا کشیدن انقلاب است - امید دشمنان انقلاب به یأس مبدل شد.

حضور سی میلیونی مردم - اعم از جوانان، زنان و دیگر اقشار و گروه‌ها - در صحنه انتخابات دوم خرداد و رأی یکپارچه مردم به رئیس جمهور آزادیخواه و قانونگرا وحدتی آفرید که می‌تواند، همچون آغاز انقلاب، وفای عمومی را بر شعارها و عملکردها به خوبی بروز دهد. به این ترتیب، رأی آگاهانه مردم که از ناخودآگاه جمعی جامعه سرچشمه گرفته بود، در راستای تأیید و حفظ استقلال، آزادی و جمهوریت نظام به بار نشست و آزادیخواهی، مشارکت ملی، قانونمداری و عدالتخواهی مردم در عمل انقلابی آنها به صورت یک شعار و خواست همگانی درآمد.

فرا رسیدن سالگرد پیروزی انقلاب فرصتی فراهم کرده است که پس از گذشت نوزده سال از پیروزی اولیه انقلاب بر طاغوت زمان و نظام طاغوتی، دگرباره به خود آییم و این نعمت بزرگ خدایی یعنی وحدت، همدلی و یکپارچگی را شکر گذاریم و در برابر «ولی نعمت»های خود - که همان مردم شریف هستند - از زور و فشار، استبداد رأی، ستمگری و انحصارخواهی دست برداریم و حقوق حقه مردم را به خودشان بازگردانیم.

خوشبختانه تأکید رئیس محترم جمهوری در آستانه برگزاری مراسم سالگرد پیروزی انقلاب بر آرمان‌ها و شعارهای اولیه انقلاب و فراگیر بودن آن، مشارکت همه اقشار و گروه‌ها را در برپا کردن جشن ملی و اسلامی در چنین روزهای مبارکی نوید می‌دهد و امید است که در عمل نیز بروز و ظهور داشته باشد. ایشان در دیدار با «ستاد برگزاری مراسم دهه فجر» بر دیدگاه خود چنین تأکید کردند:

«مراسم دهه فجر مردمی است و مردمی بودن فقط به شعار نیست، بلکه پذیرش این امر است که قبول کنیم در کشور ما سلیقه‌ها و بینش‌ها و برداشت‌های متفاوتی وجود دارد و نباید دایره انقلاب را به دیدگاه‌های خاصی محدود کنیم و یا روی اینکه سلیقه و خواست خودمان را پیش ببریم، مقدسات و اموری را که بسیار برتر از سلیقه‌ها است در حد سلیقه‌ها و گرایش‌های فردی و گروهی خودمان پائین بکشیم... اختلاف نظر را نمی‌شود از بین برد؛ باید سعی کرد که این اختلاف‌ها در چارچوب قانون و منطق جاری شود و منشأ

پیشرفت جامعه باشد... نباید خودمان را مطلق کنیم و سلیقه‌های خود را معیار و ملاک حق و باطل بدانیم؛ باید سعی کنیم انسانها را با اختلافهای آنان ببینیم.»

در واکنش به سخنان بالا واقعاً باید گفت: «جانا سخن از زبان ما می‌گویی!». نهضت آزادی ایران از سالهای پس از پیروزی انقلاب در قطعنامه‌های کنگره‌های مختلف خود و در هر زمان که فرصت و امکان یافته است، چنین دیدگاه گسترده و مردمی را مطرح و دنبال نموده، بر مردمی بودن و فراگیری انقلاب تاکید ورزیده و کارگزاران، دولتمردان و گروه‌های مسلط را از انحصارگری و محدودساختن دایره انقلاب به فکری خاص و گروه‌هایی معین بر حذر داشته است. به عنوان نمونه، در قطعنامه کنگره چهارم نهضت آزادی ایران (۱۳۶۰) چنین آمده است:

«قانون اساسی جمهوری اسلامی خونبهای شهیدان انقلاب و سند معتبر و پایه استوار وحدت ملت و قوام نظام جمهوری می‌باشد و برای رفع نواقص و ابهامات و تکمیل آن از طریق تنظیم و تصویب متمم قانون اساسی باید تلاش نمود... اجرای دقیق و جامع اصول مندرج در قانون اساسی، در جهت حرکت به سوی جامعه اسلامی ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. قبول و اجرای برخی از اصول و نفی و انکار برخی اصول دیگر و تخطی از آنها از جانب هر کس و هر مقامی و یا گروهی محکوم و مطرود می‌باشد.»

موضع نهضت آزادی در قطعنامه کنگره پنجم (۱۳۶۱) به شرح زیر بیان شده است:

«نهضت آزادی به استناد مشاهدات عینی، مطالعات حضوری و مشارکت مستقیمی که داشته است، انقلاب اسلامی ایران را حرکتی ملی با انگیزه‌های الهی و اصیل ناشی از همدردی، همفکری و همکاری افراد، گروه‌ها و قشرهای مختلف کشور اعم از دانشجویان، بازاریان، پیشه‌وران، روحانیون، کارمندان، کارگران و کشاورزان و حتی افسران و سربازان می‌داند که به دنبال سالها سختی، بیداری، روشننگری و مبارزه، در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به رهبری امام خمینی به درخشانترین پیروزی رسید. بر این پایه، نهضت خود را به آرمانهای انقلاب اسلامی ایران متعهد دانسته و به خاطر حفاظت و سلامت آن در برابر کجی‌ها و انحرافات و خطاها مصراانه ایستادگی می‌نماید.»

در همان قطعنامه آمده است:

«نهضت آزادی راه اصلاح و جلوگیری از انحراف، انحصار، استبداد و اضمحلال کشور یا نفوذ و سلطه مجدد بیگانگان را در مبارزه قانونی علنی داخل، متکی به قانون اساسی می‌شناسد.»

در کنگره ششم نهضت آزادی ایران (۱۳۶۲) تصویب شد:

«کنگره ششم نهضت آزادی ایران... با تأیید مراتب مندرج در قطعنامه کنگره پنجم در زمینه وحدت ایران و تعلق کشور به تمام افراد ملت و با تأکید بر اینکه مشارکت علاقمندان و آگاهانه اکثریت به اتفاق مردم باعث پیروزی انقلاب و تصویب نظام جمهوری گردیده است، بر این نکته تکیه می‌نماید که شرط لازم برای مدیریت صحیح و مداوم و تحول طبیعی هر انقلاب، در جهت اهداف مطلوب و مصوب، حفظ تمامیت و وحدت اولیه تمام اقشار مردم بوده، چنانچه با تبلیغات و شعارهای تحریک‌کننده، نفوذ و تحمیل افکار یک گروه یا دیدگاه خاص صورت گیرد، انحراف و اجبار و فساد رخ می‌دهد و انقلاب مشروع مردمی و روح عدالت و شهادت تبدیل به استعلا و استبداد و انحصار خواهد گشت و از تفرقه و تنازع، ضعف و شکست نتیجه می‌شود. انحصار دادن انقلاب و نظام برخاسته از آن به یک قشر یا طبقه خاص، علاوه بر اینکه قلب واقعیت و

تحریف تاریخ محسوب می‌شود، کمک به سیاست «تفرقه‌انداز و حکومت کن» می‌نماید، که خواسته و اسباب کار استیلاگران بیگانه است.»

در قطعنامه کنگره هشتم (۱۳۶۴) آمده است:

«نهضت آزادی ایران بخش عمده‌ای از بحرانهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و استمرار جنگ را ناشی از سلب آزادیهای مصرح در قانون اساسی می‌داند و معتقد است تا زمانی که افراد جامعه از آزادیهای لازم و امنیت قضایی برخوردار نگردند و نمایندگان مردم نتوانند نسبت به سرنوشت کشور و ملت اظهار نظر نمایند، آرمانهای ملت ایران از جمله عدالت اجتماعی تأمین نگردیده و مشکلات کنونی حل نخواهد شد... متأسفانه حرمت قانون در بین نهادها و دولت و قوه قضاییه از بین رفته است. کسانی که باید حافظ قانون باشند «قانون‌گرایی» را مذموم دانسته‌اند.»

و بالاخره در قطعنامه کنگره نهم نهضت آزادی (۱۳۶۶) بار دیگر تأکید شده است که:

«اگر آزادی و حکومت شورایی مردم بر مردم یا رضایت و نظارت عمومی، همراه با نظم و مدیریت صحیح، در کشوری وجود نداشته باشد یا فراهم نگردد، جان‌نشین آن چیزی جز استبداد و دیکتاتوری یا نظام طاغوتی و تاریکی... نمی‌تواند باشد... از طرف دیگر، آزادی و حاکمیت ملی ضامن و پشتیبانی جز خود مردم و فعالیت و فداکاری آنان در مشارکتهای دسته‌جمعی ندارد... نهضت آزادی ایران همچنان از حقوق و آزادیهای ملت مصرح در قانون اساسی دفاع می‌کند و معتقد است که این کرامت الهی به انسان با هیچ بهانه‌ای تعطیل‌بردار نیست.»

شادروان مهندس بازرگان نیز در کتاب «انقلاب ایران در دو حرکت» چنین نوشته‌اند:

«انصاف و حق‌پرستی حکم می‌کند که قلم بطلان و نسیان روی سوابق قدیمی و خدمات ارزنده مستمر کوچک یا بزرگ کسان زیادی که از روی ایمان و عشق و برای خدمت به خلق، پیشگامان آزادی، عدالت و استقلال در شرایط نامساعد زمان و مکان کشور بوده‌اند، کشیده نشود؛ کسانی که آماده‌کنندگان محیط و مردم بودند و به موفقیت‌های بزرگی مانند رسوا ساختن استبداد و استعمار و ملی کردن نفت نیز نایل شده بودند.»^۱

ایشان در جای دیگری از همان کتاب^۲ می‌گویند:

«انقلاب ما که حرکت اکثریت قریب به اتفاق ملت با قبول تفکری واحد و اتحاد و انسجام کافی از دل برخاسته و تقریباً دنیا خواسته بود، چنین حالت و نیازی را نداشت: انقلابی بود در سایه اسلام و اسلامی با خصلت جهانی عام، با اصول و اهداف روشن، با سعه صدر کامل و با تساهل و توسعه‌اعلی، در حریم بی‌انتهای مشترک توحید خدا؛ مکتبی که در کتابش پیش‌بینی چنین تنگ‌نظری و خودبینی و انحصارگریها را کرده، «لاتکونوا من المشرکین» می‌گوید و مشرکین را کسانی می‌داند که «فرقوا دینهم و کانوا شیعیاً کل حزب بما لدیهم فرحون»^۳

اکنون در آستانه بیستمین سال پیروزی انقلاب اسلامی، با توجه به تجربه تلخ انحصارگری و تفرق و عدم استفاده بهینه از ظرفیت‌ها و استعدادها و با نویدها و تعهداتی که رئیس‌جمهور منتخب مردم داده‌اند و بر ایفای آنها تأکید می‌ورزند، امید است که گام‌های جدی عملی در راه تحقق ارزشها و آرمانهای

^۱. کتاب انقلاب ایران در دو حرکت، صفحه ۱۱۹

^۲. صفحه ۱۲۹

^۳. سوره روم آیات ۳۰ و ۳۱ و ۳۲: از مشرکین نباشید، از کسانی که آیین خود را جدا جدا کرده تشکیل دسته‌ها دادند که هر حزب به آنچه خود دارد، شاد و مغرور است.

خیزش مردمی ۲۲ بهمن برداشته شود و همگان، بویژه دولتمردان و حاکمان، به قانون، آزادی، عدالت و حقوق اجتماعی و سیاسی مردم تن دردهند تا با توجه به اصول مصرح در فصل‌های سوم، پنجم و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی که میراث گرانبهای ملت است، جامعه مدنی که حقوق همه گروه‌ها و اقشار در آن محفوظ و کرامت و شرافت همگان مصون از تعرض است تحقق عینی و ملموس پیدا کند.

نهضت آزادی ایران، ضمن تبریک نوزدهمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران به تمام کسانی که به عشق تحقق آرمانهای والای انقلاب تلاش کردند و با درود به روان همه دلاورانی که در دوران سخت استبداد سلطنتی جان خود را فدای پیروزی ملت نمودند، همگان را به ادامه تلاش، پایداری و مبارزه مستمر و پیگیر در راه آزادی و سربلندی ملت و آبادانی کشور دعوت می‌کند.

نهضت آزادی ایران

بهمن‌ماه ۱۳۷۶